Trafi Liikenteen turvallisuusvirasto Trafiksäkerhetsverket

LAUSUNTO

Päiväys/ Datum 25.4.2017

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Keskiviikko 26.4.2017 klo 11.15

liv@eduskunta.fi

Dnro/Dnr TRAFI/133953/03.03.01/2017

Viite/ Referens HE 9/2017 vp/ asiantuntijapyyntö

Asia: HE 9/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajoneuvolain, ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain ja ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunta on kutsunut Liikenteen turvallisuusvirasto Trafin asiantuntijana kuultavaksi otsikkoasiassa. Kuulemisen teemana ovat katsastuksen laatutasovaatimukset. Trafi kiittää mahdollisuudesta lausua. Lausuntonaan Trafi esittää seuraavaa.

Katsastuksen laatu voidaan määritellä katsastuksen kyvyksi havaita ja vähentää liikenteessä käytettävien ajoneuvojen liikennekelpoisuutta heikentäviä sekä tarpeettomia ympäristöhaittoja aiheuttavia vikoja. Mitä tehokkaammin katsastuksessa havaitaan ajoneuvoissa olevat viat, sitä todennäköisimmin katsastuksen avulla vähennetään liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden henkilöiden sekä liikenteestä aiheutuvien ympäristöhaittojen määrää ja sitä laadukkaammasta katsastuksesta on kyse.

Trafi käyttää määräaikaiskatsastusten tilastollisessa laadun arvioinnissa laadunvalvontamittareita, joissa analysoidaan ja hyödynnetään katsastustoimipaikkojen ajoneuvoliikennerekisteriin tallettamien katsastuspäätösten tietoja eri ikäisten ajoneuvojen hylkäysprosenteista sekä katsastuksessa havaittujen hylkäys- ja korjauskehotusvikojen määristä. Tilastollisten laadunvalvontamittareiden avulla on tuotettu koko katsastustoiminnan sekä katsastustoimipaikkojen toiminnan laatua kuvaavia tunnuslukuja. Tunnuslukujen avulla voidaan seurata katsastustoiminnan laadunkehitystä, saada tukea katsastustoimintaan liittyvälle päätöksenteolle, tunnistaa katsastuksen laatuun liittyviä ongelmia, suunnitella ja päättää mitä pitäisi parantaa sekä seurata tehtyjen toimenpiteiden ja päätösten vaikutuksia.

Määräaikaiskatsastuksissa havaittujen vakavien vikojen, vähäisten vikojen ja hylättyjen katsastuspäätösten osuus on kasvanut vuoden 2012 jälkeen vanhimpien eli 14 vuotta ja sitä vanhempien ajoneuvojen katsastuksissa. Kehitystä voidaan pitää myönteisenä, koska vanhimpaan ikäryhmään kuuluvien ajoneuvojen suhteellinen osuus kaikista määräaikaiskatsastuksista on lähes 40 %. Samanaikaisesti alle kahdeksan vuotta vanhojen ajoneuvojen määräaikaiskatsastuksissa havaittujen vakavien vikojen, vähäisten vikojen ja hylättyjen katsastusten osuus on laskenut voimakkaasti.

Tilastollisten tunnuslukujen perusteella katsastustoimipaikkojen väliset laatuerot ovat kaventuneen vuoden 2013 jälkeen. Laadussa esiintyy kuitenkin edelleen jonkin verran vaihtelua katsastustoimipaikkojen välillä. Trafi on kohdistanut konkreettisia valvontatoimenpiteitä (valvontatarkastukset katsastustoimipaikoille ja ajoneuvojen uudelleen tarkastukset välittömästi katsastuksen jälkeen) riskiperusteisesti erityisesti sellaisille katsastustoimipaikoille, joiden laadussa voidaan tilastollisten tunnuslukujen perusteella epäillä olevan ongelmia.

Trafi on vuosina 2016–2017 suorittanut noin 70 ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain 41 §:ssä tarkoitettua katsastetun ajoneuvon välitöntä uudelleen tarkastusta. Useammassa kuin joka neljännessä (28,8 %) tarkastuksessa todettiin, että katsastaja oli hyväksynyt määräaikaiskatsastuksessa ajoneuvon, joka olisi tullut hylätä. Lähes puolessa (43,9 %) tarkastuksissa todettiin, että katsastajalta oli jäänyt havaitsematta tai katsastuspäätökseen merkitsemättä yksi tai useampi hylkäykseen johtava vika. Tasan puolessa (50 %) tarkastuksissa todettiin, että katsastajalta oli jäänyt havaitsematta tai katsastuspäätökseen merkitsemättä yksi tai useampi korjauskehotuksen aiheuttava vika.

Trafi laatii kahdesti vuodessa katsastusalan tilannekatsauksen, jossa käsitellään muun muassa katsastuspalveluiden saatavuutta, markkinoiden kehitystä, katsastuksen laatua ja katsastusalaa koskevia säädösmuutoksia.

Olli Lindroos
Toimialajohtaja